

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 5.

TH. M. FRIES.

Maj

1857.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: E. FRIES: Linneanska Botanikens förhållande till den nuvarande. II. — N. J. ANDERSSON: Om de i Sverige förekommande arter af släktet *Eriophorum* med ett ax. — W. NYLANDER: De fungillis binis lichenicolis observatio. NYA SKAND. VÄXTER: *Lepigonum neglectum* Kindb. — PERS.-NOTIS.: DECAISNE. — Anslag. — STRÖDDA UNDERR.: Anhållan. — Spridda växtgeogr. bidrag t. Skand. Flora. — *Isotypus Onoseroides* H. B. — Ovanligt blomningsätt. — Annons. — Tillkännagifvande.

Original-Afhandlingar.

I. Linneanska Botanikens förhållande till den nuvarande, af E. FRIES.

II.

Linnés *Philosophia Botanica* innehåller icke Filosofi i ordets vanliga mening, utan jemte en öfversigt af vetenskapens litteratur och Botanikens terminologi, hufvudsakligen principerna för namngifning och vetenskapens formella framställning eller hvad man nu kallar vetenskapens Taxonomi. Visserligen framställas äfven flera Fysiologiska och Filosofiska aforismer, synnerligen under rubrikerna *Sexus* och *Characteres*, men dogmatiskt, utan filosofisk deduktion; men en sträng logisk consequens och ett systematiskt geni, som ordnar allt, hvad det berör, genomgår det hela. Det, hvaruti den ännu är öfverträffad, är den concisa framställningen, en art stenstil, som, ehuru enkel och lättfattlig, genom en ny tanke i hvarje punkt alltjemt tager läsarens uppmärksamhet i anspråk. Till hvilken ytterlig motsats har ej framställningssättet i våra dagar kommit; den moderna diffusiteten verkar på läsaren förslappande, då man ofta efter flera sidors läsning måste fråga sig sjelf: »hvad innehöllo nu dessa?»; man får läsa af-

handlingar å 40—20 ark, hvilkas hela innehåll Linné lika klart skulle framställt på en sida. Linnés *Philosophia Botanica* var länge och ännu i min ungdom nästan enda Läroboken i Botaniken — och fast man nu icke kan stanna vid den, förtjenar den alltid grundligen studeras. För min del anser jag icke för någon vinst, att man öfvergifvit de Linneanska stränga grundsatserna för namngifning, för diagnostik och framför allt för system, så att vår nyaste författare i denna väg, Endlicher, framställer som grundsats just motsatsen af hvad jag i min ungdom lärde, nemligen »*in systemate omnia sunt arbitraria.*»

Karakteristiskt är, att Linné, efter Botanikens definition, börjar sin lärobok med Botanikens litteratur och historiska utveckling, som man i alla nyare ställer sist. Hvad Linneanska definitionen på Botaniken: *Scientia naturalis, quae vegetabilium cognitionem tradit*, beträffar, så synes denna mig, efter tagen kännedom om de nyare controversierna (jfr. Schleiden), den enklaste och mest omfattande; äfvensom hans antagande af Mosaiska förklaringen: »*I begynnelsen skapade Gud*» af den organiska skapelsens upphof, ehuru supranaturalistisk, lättfattligare än de nyare funderingarne öfver de kemiska elementernas bildningsdrift o. s. v. — Bland föreskrifter Linné lemnar *Tiro Botanices* är äfven den: »*Historiam litterariam Botanices sibi familiarem reddat; synonyma Auctorum, regrediendo semper ad Inventores evolvere adsuescat.*» Dertill ger sig väl minsta delen numera tid, utan nöjer sig med att känna, hvem som gjort sista namnförändringen, ofta utan att hafva sett eller undersökt växten. Jag tror mig icke göra samtiden någon orättvisa, om jag antager, att kännedomen af den äldre litteraturen icke är flertalets starka sida; man kan också vara en stor artkännare utan grundligare erudition, men på Linnés tid räknades dessa endast till Botanophili. Man klagar vanligen öfver äldres dunkelhet (en följd deraf att man genom förenklade läroböcker och undervisningsmetoder ej tar lärjungarnes egen ansträngning i anspråk *)); man anser dem

*) Vi måste reservera oss emot den tydning, som ville vi ogilla dessa obestridliga förbättringar (ehuru man vid Universiteterna ofta klagar, att ynglingar, som nu ankomma med vida större kunskapsförråd än förr, hävål ega mindre arbetsförmåga), utan blott antyda plig-

öfverflödiga, då man har nyare bättre både figurer och beskrifningar; men det finnes i alla fall en *aerugo nobilis*, som ej uppväges af nyare politur. Den nyare, lättlästare Journal-litteraturen skall ersätta allt; den har visserligen den obestriddiga förtjensten att hastigare och allmännare sprida nyare upptäckter, men den fortgående täflan att framkomma med nytt, gör det nödvändigt, att förut känna det gamla, emedan frågor, som för 50, 400 år sedan voro afgjorda, upptagas ånyo. Många anse den till och med menlig för den vetenskapliga grundligheten; säkert är, att den skadar af-sättningen på större vetenskapliga verk, som nu är mindre än förr, oaktadt det mångfaldigt ökade antalet af vetenskapsens idkare.

Särskildt framställer Linné Systemernas historia, hvilka vid tiden för hans uppträdande ansågos för summan af alla vetenskapens resultater, det centrala, som sammanhöll de skilda delarna, hvarföre ock Linné yttrar: *Systematicis nitor et certitudo scientiae Botanicae debetur*. I den mån vetenskapen blifvit, om jag så må säga, centrifug, åsyftande hufvudsakligen uppförandet af ett Babelstorn af enskildheter, har intresset för systematiken upphört och nöjer man sig med den fullständigaste subjektiva uppräknig, man har att tillgå, som undanskymmer den iore förbistringen. Men en ensidighet hos Linneanska tiden var onekligen, att systemet endast fick afse fruktifikations-organerna (*Botanici orthodoxi* L.), så att en hvar, som ville afse växternas struktur, cotyledoner o. s. v. stämplades som kättare (*Botanici heterodoxi*). En ännu större ytterlighet var, att ett system endast borde grundas på ett enda organ, så att vi betrakta såsom ett stort framsteg, att man nu medgifver att man bör uppfatta dem alla, men subordinera dem efter en allmän princip, hvarigenom den enhet, som de äldre systemerna sökte, vinnes på ett vida mer genomgripande och natursant sätt. Hvad som likväl mest vittnar om Linnés säkra blick är, att, ehuru han sjelf insåg sitt sexualsystem endast vara provisoriskt och icke svara emot ve-

---

ten af större ansträngningar i ynglingaåren, då man i barndomen derifrån blifvit befriad. I detta afseende ville jag dock fritaga den, som af kärlek omfattat Botaniken, emedan den alltid kräfer sjelfverksamhet.

tenskapens mål, han sjelf icke framställde något naturligt, hvilket med då varande materialier ej var möjligt, utan endast därför lemnade dyrbara fragmenter, hvilkas värde man sällan fullt rättvist uppskattar. De vittna, som Klotzsch yttrar om Linnés *Bicornes*, om en förvånande divinationsförmåga, som icke låter missleda sig af karakterernas afvikelser, emedan Linné insåg, att ett verkligt system öfver växtriket, i motsats mot djurriket, i hvilket alla organer hafva egna funktioner, aldrig annorlunda än ideelt kan framställas, emedan det i konkreta fall måste lida flera afvikelser. Det Linneanska: *in natura non datur saltus*, passar vida mindre på djurriket med sina skarpt begränsade klasser och familjer, än på växtriket, der man knappast finner några bestämda gränser*).

Linnés närmaste efterföljare förbisågo alldeles denna bana, som Linné framställt såsom den viktigaste för efterkommandes forskningar (*»Primum et ultimum hoc in Botanicis desideratum est»*), så att då den ånyo beträddes af Jussieu, betraktades det länge såsom en opposition emot den Linneanska Botaniken. Nu mera erkänner man allmänt denna bana som den enda riktiga, sökande dess utbildning genom skiljande af allt flera och flera familjer, men med förbiseende af alla det hela sammanbindande och ordnande idéer eller det *»filum ariadneum L.»*, hvarförutan han benämner hvarje system *campana sine pistillo*. Följden deraf är ock den, att nu mera systemet vanligen betraktas som den likgiltigaste sak i vetenskapen och att man kan gerna tillerkänna de flesta all slags annan förtjenst, utom den att vara system i egentlig mening. Det var f. d. Naturfilosofiens förtjenst att fästa uppmärksamheten på bristerna i detta fall, men dess egna misslyckade försök till dessas afhjelpande stadgade ännu mer förtroendet till det blott subjektiva hop-

*) Herr Doctor W. Nylander har i en uppsats i K. Vetenskaps-Akademiens förhandlingar 1855 sökt visa, att inga gränser finnas emellan de Homonemiska växternas större grupper. Detta har likväl länge varit allmänt erkänt, så att Herr N. endast bevisat, hvad ingen betvivlat. Ju mer våra kunskaper vidgas, desto mer försvinna alla skarpa gränser, t. ex. emellan *Solanaceae* och *Personatae*, *Papaveraceae* och *Fumariaceae* o. s. v. Men just derigenom blir det en nödvändighet att uppfatta hvarderas typer och blir det klart, att ett naturligt system endast kan ideelt framställas.

länkandet af snarlika föremål, med det ofullkomligaste till utgångspunkt i motsats mot Linné.

Det mest genomgripande i Linnés reformation var onekligen den af honom fastställda terminologien, principerna för namngifning och den speciella Botanikens konstruktion. Linnés odödliga förtjenster i dessa afseenden erkännas af alla, ehuru man allt mer och mer söker frigöra sig för principerna för nomenklaturen*); men att det är en orättvisa, att i Linné endast se »*le grand reformateur de la nomenclature*», skola vi i ett följande stycke söka visa. Linneanska terminologien är till sina väsendtliga delar bibehållen oförändrad (vissa ändringar t. ex. af benämningen *corolla monopetala* hafva af morfologiska grunder varit nödvändiga), men den har blifvit ansenligen utvidgad, hvilket var oundgängligt, synnerligast bland Kryptogamerna, vid ett närmare studium. Olyckligtvis hafva likväl deras olika familjer vanligen blifvit isoleradt bearbetade, hvarigenom de afsöndrats från det hela såsom sjelfständiga discipliner, och samma sak har i olika familjer erhållit olika benämningar. För vetenskapens konstruktion hafva icke heller några mera genomgripande principer blifvit framställda. Man antager vanligen att slägt- och artbegreppen nu tagas i inskränktere mening än af Linné; och detta gäller visserligen om slägtbegreppet, men knappast om artbegreppet hvad flertalet beträffar; ty det nogare urskiljandet af arter, som Linné förenade, grundar sig på undersökningar, hvilka om de af Linné varit kända, skulle ledt honom till samma resultat. I flera fall är samtiden i detta afseende strängare än Linné, hvarföre ock flera Linneanska arter blifvit reducerade. Artbegreppet, såsom det enklaste, af naturen fastställda, har i alla tider varit detsamma, men vid tillämpningen har man alltid för-

*) Hade 1815, då *Lepigonum* bildades, någon föreslagit något så rakt stridande mot Linneanska grundsatserna (Phil. Bot. §. 224) som *Spergularia*, skulle det mött allmänt ogillande, liksom ännu af alla, som nitälska för nomenklaturens renhet. Sådana (»*Botanicis indigna*» L.) namn blifva utom dess alltid oriktiga genom nya arters tillkomst och äro derföre endast lämpliga som benämningar på undersläkten, hvarföre vi hänföra till *Lepigonum Spergularia* som underslägte, för de arter, som likna *Spergula*; de som likna *Aisine* till *Aisinella*, *Mollugo* till *Molluginaria* och *Paronychia* till *Paronychiella*.

delat sig i trenne riktningar, nemligen en center såsom *C. Bauhinus*, en höger *I. Bauhinus*, en venster såsom *Ta-bernaemontanus* i sjuttonde seklet, och motsvarigheter kunna under alla följande uppvisas. Linné öfvergick från yttersta högern (i Hort. Cliff.) till centern. Deremot har diagnosti-ken blifvit, isynnerhet i generella verk, ojemförligt lösare och mindre bestämd, hvilket visserligen till en del härledes af materialets hopade mängd, men ock af uraktlåtenheten, att i tanken så länge bearbeta det gifna, till dess man upp-fattar *character essentialis*, i hvilket afseende Linné af in-gen blifvit öfverträffad, om man ock måste medgifva, att han stundom begagnat Alexanders-svärdet. Också är icke något helgjutet möjligt, så länge man anser sig behöfva re-dogöra för allt, äfven de obetydligaste compilationer, och icke med Linné, Koch m. fl. rent af förbigår det osäkra och mindre kända. Hvad skall det väl i en framtid blifva af vetenskapen genom det hvarje år växande materialets massa, som ingen förmår öfver-skåda? (Forts.)

2. Om de i Sverige förekommande arter af slägtet *Eriophorum* med ett ax. Af N. J. ANDERSSON.

(Forts. o. slut.)

4. *E. capitatum* Host. (Gram. t. 38): culmis solitariis, stolones plures, longe et arcuatim repentes emittentibus; spica virginea subglobosa, squamis acuminatis, latitudine basis quadruplo longioribus, margine anguste hyalinis, apice herbaceo-brunnescentibus; antheris oblongis, filamentis triplo brevioribus; spica lanigera hemisphærica, basi æquali, lana sericeo-argentea.

E. capitatum Wbg. fl. lapp. n. 28, Su. n. 58. Hn. Fr. —
E. Scheuchzeri Hoppe. Taschenb. p. 104. Koch Synops. 2. p. 860. Nyl. l. c. p. 7. Fl. D. 1502. Sv. B. 426. f. 1. Reich. 685. Ands. Cyp. t. 2. f. 31. H. N. III. 68.

Förekommer på stränder, i gräsrika kärr och andra fuktiga ställen i det nordliga Sverige ända ned i Dalarne.

Rotstock krypande, här och der utsändande tunna, mjuka rottågor. *Rotskotten* bågligt uppböjda, äfvenledes rotsläende, de yttersta från strået temligen aflägsnade uppbärande ett

sterilt bladknippe. *Stråen* ensamma, fingerhöga, slutligen ända till 8 tum höga, styfva, tjockare än hos föregående, raka, öfverallt trinda, nedtill omgifna af få bladbarande och vid eller nedanför midten af en bladlös slida. De nedersta *bladslidorna* med fria, hela kanter; de öfversta mot spetsen småningom vidare, mörkt hinnkantade. *Bladen* oftast kortare än strået, mjuka, gräsgröna, rännformigt halfrinda, mot spetsen plattade, glatta. *Ax* halfklotformigt-äggrundt, 2 lin. långt. *Fjäll* smalspetsade, 4—5 gånger längre än basens bredd, nedtill opaca, smalt hinnkantade, upptill grönbruna; de yttre många gånger större, skärmlika, det nedersta slidomfattande, 3-mångnervigt utan hinnkanter. *Ståndarknappar* aflånga, trubbiga, med afrundade ändar, tre gånger kortare än strängarne. *Ullen* bildande ett från horisontelt tvär eller något hjertlik bas half-cirkelelunda hufvud.

5. *E. rufescens*: culmis solitariis, stolones breves emitentibus; spica virginea oblongo-ovata, squamis triangulari-lanceolatis, latitudine basis quadruplo longioribus, acutiusculis, margine angustissime hyalinis; spica lanigera rotundato-oboata, lana fulvescente-rufa.

Förekommer i vattenfyllda kärr i Lappland.

Denna art förblandas lättast med *E. russeolum*, men utgör en särdeles uppenbar mellanlänk mellan densamma och *E. capitatum*. Det är dessa båda jag i Cyper. Scand. p. 44 omnämnt mig hafva funnit växande tillsammans i ett vattenfylldt kärr vid Kierkewaara, och det är mycket troligt, att den rika vattenmängden, som vanligt i Lappland mycket försatt med jernockra, gifvit upphof till dessa förändringar. Med *E. russeolum* har den gemensamt det mera slankiga och högre, spensligare strået, det mera utdragna axet, de triangulärt aflånga fjällen samt den mycket rödglänsande ullen; men skiljes från densamma genom ett mera robust strå, vid hvars bas korta eller alldeles inga rotskott utgå, genom axfjällen, som äro spetsigare och nästan helt och hållet opaca, samt genom ullen, hvilken är mer än dubbelt yfvigare, snarare halfrund än lik en vid basen sammandragen plym samt mera silkesglänsande. Med *E. medium* öfverensstämmer den till strå, bladskott och ull (som dock är rödare och vid basen mera sammandragen), men skiljes genom den öfre nakna stråleden, som är längre ut-

dragen, det omvänt bredt äggrunda axet, de utdraget triangulära axfjällen och den helt röda, glänsande ullen. Möjligen sammanfattas denna art uti den *E. Chamissonis*, som närmare hörer till *E. capitatum*, och visar således annu tydligare, att detta namn ej längre bör bibehållas.

6. *E. russeolum* Fr. (Nov. Mant. III. p. 67): culmis solitariis, stolones plus minus repentes emittentibus; spica virginea oblongo-elliptica; squamis triangulari-ovatis, latitudine basis triplo longioribus, pellucide scariosis, medio opacis; antheris linearibus filamentis 6-plo brevioribus; spica lanigera angusta, obovata, rubella.

E. vaginatum β *medium* Læst. loc. parall. l. c. (p. p.) *E. Chamissonis* Fr. Mant. II. p. 1. — *E. russeolum* Fr. Hn. Nyl. l. c. p. 9. Anderss. Cyp. Tab. II. f. 32. Nyl. l. c. t. 1.

Herb. Norm. III. 67.

Förekommer i kärr uti Torneå Lappmark (Læstadius, Björnström et Fristedt). — Goda exemplar af denna art har jag dessutom sett från New-Foundland.

Rotknippen från rotstocken, af mjuka, ljusa fibrer; *rotskott* bågförmiga, nästan alltid sterila. *Strå* ensamt, spensligt, först fingerhögt, sedan fotlångt och derutöfver, med sista stråleden 3 gånger längre än den föregående, nedtill omgifvet af få bladbarande, upptill af 2 bladlösa slidor, kantigt trinda och fårade. De nedersta *slidorna* ljusa, hinnaktiga utan nätfibrer i kanterna, de öfre småningom vidgade och i spetsen nätådriga, ytterst gråbinniga. *Bladen* långa, mjuka, glatta, sylförmigt trinda, upptill plattade. *Ax* äggrundt-af långt eller nästan elliptiskt (nära nog som hos *E. vaginatum*), 4—5 lin. långt. *Fjäll* äggrunda med något böjda sidor, 3 gånger längre än basens bredd, genomskinliga och hvitaktiga, vid medelnerven blygrått-opaca, de yttre trubbiga, de inre i jemn proportion afsmalnande och tillspetsade. *Ståndarknapparne* jemnbreda med aftrubbade ändar, 6 gånger kortare än strängarne. *Ullen* roströd, föga glänsande, plymlikt uppstående, vid basen mycket samman dragen.

Ehuru denna art genom sin rotskottbildning och deraf följande mera fristående strån tyckes höra närmast intill *E. capitatum*, är den i sjelfva verket, såväl genom det slankiga strået (med anledning hvaraf Fries yttrar: »quod E.

gracile inter polystachia, hoc inter vaginata»), som genom det utdraget-elliptiska axet med de bredt hinnkantade fjällen mest beslägtad med *E. vaginatum*, mellan hvilka båda *E. rufescens* och *E. medium* ytterligare bilda sammanfattande leder.

Granskar man nu dessa arter, så kan det icke nekas, att de på det allra närmaste med hvarandra sammanhänga och bilda en enda rätt naturlig form-series. Betrakta vi först det, som mest faller i ögonen hos dessa *Eriophora*, nemligen axullens färg och form, så se vi för densamma tvenne typer: den hvita och röda *), den hemisphæriska, vid basen jemna, och den qvast- eller plym-lik, vid basen mer eller mindre sammandragna. Af ena serien (med nedtill afsmalnad ull) äro: *E. vaginatum* (hvit), *E. Callitrix* (rödaktig) och *E. russeolum* (röd); af den andra: *E. capitatum* (hvit), *E. medium* (rödaktig) och *E. rufescens* (röd). I afseende på strået är *E. vaginatum* den mest tufviga och *E. capitatum* den med de största rotskotten. Mellanlänkarne utgöras af *E. Callitrix* (tufvig, med 1—2 upprätta, ytterst korta sidoskott), *E. rufescens* och *E. medium* (der de stundom äro mera tydliga) och slutligen *E. russeolum* (hos hvilken de väl äro nog långa, men nästan alltid sterila). Det blommande axets form och fjällens consistens är ock af tvenne slag: elliptiska ax med triangulära, hinnkantade fjäll hos *E. vaginatum* och *E. russeolum* — halvklotformiga ax med spetsade fjäll hos *E. vaginatum* och *E. medium*. Medelform äro å ena sidan *E. Callitrix*, å den andra *E. rufescens*. Likaledes med ståndarknapparnes form och längd.

Fråga uppstår då: bör man anse dessa nu omordade 6 species vara väl distincta arter, eller äro de framalstrade af olika lokaler och blott former, mer eller mindre tillfälliga, af en och samma hufvudstam? Väl kan man enskildt hysa den förmodan, att i ett land med så skiftande naturbeskaffenhet som Lappland jordgrunden och klimatsförhållanden skola utöfva ett ej oväsentligt inflytande på växternas, särdeles de lägres och allmännares (d. v. s. de för de mesta olikheterna mest utsattes), yttre habitus och delars former;

*) Äfven bland *Phyllanthella* synes samma serier förekomma; till den med röda ullen hörer t. ex. *E. virginicum* L.

man kan tro, att *E. vaginatum*, förflyttad från de djupa, gungande sphagnum-kärren och de mossiga myrarna till här-dare mark med mylla eller lergrund (såsom *E. Callitrix*) skall förändras i afseende på rotskottbildningen, få ett styf-vare strå, kanske mera tätt ax, dunklare fjäll, kortare ståndarknappar och sparsammare ull; man har föreställt sig möj-ligheten deraf, att *E. vaginatum*, som tyckes bäst utveckla sig i sandig jordmån vid de af rent och kallt vatten så friska fjällbackarne, eller på gräsiga platser vid de källrika karens kanter, skall, då den infinner sig i vidsträckt mosskladda träsk eller i öppna af stagnerande, jernhaltigt vatten fyllda pölar förminskas till sin rotskottbildning och erhålla mera rödglänsande ull (såsom *E. medium* och *rufescens*). Men dels återstå härvid ännu exacta observationer att göra, innan en dylik yttre inverkan kan antagas skapa förändringarne; dels äro våra systematiska framställningar ju blott försök till urskiljande af de former, hvori en typ uppenbarar sig, så-som angifvare af jordens eller klimatets egendomligheter, tills det en gång lyckas morfologiska och biologiska forsk-ningar att uppdaga och förklara det inre sambandet mellan de yttre olikheterna och deras verkan.

Man kan således enligt vår åsigt antingen antaga alla 6 här uppställda arterna såsom leder af ett helt — alla med lika värde — eller ock antaga tvenne analoga serier:

I. Med öfvervägande tufbild- ning, utdraget ax med tri- angulära fjäll, vid basen smalare ulltofs.	II. Med öfvervägande rotskott- bildning, klotrundt ax med spetsiga fjäll, vid lasen bredare ulltofs.
<i>E. vaginatum</i> — hvit	<i>E. capitatum</i> — hvit
— <i>E. Callitrix</i> — rodnande	— <i>E. medium</i> — rodnande
— <i>E. russeolum</i> — röd.	— <i>E. rufescens</i> — röd.

Eller ock kunna trenne hufvudformer uppställas hvardera med sin underart:

1. *E. vaginatum*: tufvig.
* *E. Callitrix*: ull röd.
2. *E. rufescens* (medelbildning).
* *E. russeolum*: ull röd.
3. *E. capitatum*: rotskott.
* *E. medium*: ull röd.

I alla händelser framgår häraf som ett allmänt resultat, att arterna af *Eriophorum* med ett ensamt ax utgöra en väl sluten formserie, hvars närmare utredande ännu erfordrar allvarlig och nitisk uppmärksamhet och hvartill jag endast velat här lemna några föranledande bidrag. Ty om ock en allt för långt gången splittring af naturliga släkten i föga skiljda arter blifvit lagd den nyare botaniken till last, så måste man dock erkänna, att först genom den noggrannaste detaljkänedom kan en sanna totalbild uppfattas. Vi ha för många bevis på den fördel vetenskapen dragit af de minutiösa forskarnes mödor, för att icke vara anhängare till tron på det lilla arbetets stora resultat.

3. De fungillis binis lichenicolis observatio, quam fecit

WILLIAM NYLANDER M. D:r.

I. *Sphæria epicymatia* Wallr. est species minuta sæpe ad Parisios apotheciis innata pallidiorum formarum *Lecanoræ subfuscæ*. Nescio, num eadem in terris scandinaviciis adsit et vere num eandem sistat *Sphæria lichenicola* Smrf. norvegica, in apotheciis *Lecanoræ aurantiacæ* ab eo indicata; hoc judicent autoptæ. Parasitulam modo *Lecanoræ subfuscæ* cognitam habeo, et eandem examinans organa tria generatoria inveni, quorum unum quoad constitutionem singularem in classe fungorum vix in specie ulla antea innotuit, nec formam fructus quodammodo accedentem vidi nisi in *Apiosporio* Knz., Cord. Sunt hæc organa tria in *Sphæria epicymatia*: 1) apothecia, perithecio nigro, hymenio albo, sporis (endothecis) 4—8:nis incoloratis, fusiformibus, uniseptatis; 2) pycnides, conceptaculis (peritheciis) et contento (hymenio) nigris, stylosporibus (acrosporibus Casp., arthrosporibus) nigricantibus articulatis, 4—5 in basida quavis filamentose insertis, connatis, et dein sensim secernendis, tunc oblongo-cylindricis; 3) spermogonia, conceptaculis adhuc minoribus contentoque incoloratis, albidis, spermatis breviter bacillari-cylindricis tenellis, sterigmatibus infixis simplicibus. — Pycnides tales sporibus toruloideis (proxime ut in *Torula montilioide* Bnd. *Allg. Myk.* t. 2, f. 58) nondum in fungis fructibus pyrenodeis, quantum equidem scio, ab auctoribus me-

moratæ exstant. Notetur simul, hoc exemplum, ob stationem etiam parasitulæ, de qua agitur, peculiarem, limitatam, egregie theoriam de multiplici (duplici, triplici saltem) forma fructus in eadem specie fungorum plurimorum confirmare.

II. *Sphæria homostegia* Nyl. in hb. variis. Est species insignis, quam sæpe observavi in pagina supera frondis *Parmeliæ saxatilis*, etiam prope Upsaliam et Holmiam, similiter ac in Fennia. In Gallia non est rara. Maculas format atas rotundatas sparsas, demum convexas rugosasque, latitudinis parum ultra 4 millim. vel sæpius minores. In quovis conceptaculo ejusmodi (vel perithecio colectivo) plurima inveniuntur immersa hymenia minuta alba sphæroidea, sporis (endothecis) 8:nis fuscis oblongis, 3-septatis, paraphysibus gracilibus non confertis; simul spermogonia adsunt hymeniis paullo minoræ, spermatis oblongo-cylindricis, sterigmatibus simplicibus. Pycnides vero nondum vidi in hac specie.

Nya Skandinaviska Växter.

Då i *N:o* 2 af denna tidskrift framställdes den förmodan, att *Lepigonum neglectum* torde förekomma på våra hafsstränder, kunde man väl ej hoppas att nästan straxt derefter härpå erhålla bekräftelse. Från Herr Candidaten N. C. Kindberg hafva vi dock nu fått emottaga följande meddelande:

Lepigonum neglectum Kindb. Synops. pag. 6.

Stipler vanligen *hela*, temligen *korta*, bredt äggrunda, föga glänsande. *Blomställning* försedd med blådlika bracteer. *Foderblad* i kanten hinnaktiga. *Fröhus* betydligt *utskjutande*, halfannan gång längre än fodret. *Frön* *knöliga*, nästan rundade eller *bredt omvänt-äggrunda*, *stundom omgifna af en smal vinge*.

Denna art, som synes vara ettårig, är närmast förvandt med *Lepigonum rubrum*, men skiljer sig isynnerhet genom fröen, hvilka hos den nyssnämnde aldrig äro vingade, samt genom hvita, i spetsen ljusröda kronblad.

Meddelad af Herr Kammarsskrifvaren *J. Ankarcrona*,

som i Juni 1855 funnit denna art uti *Blekinge* på stranden af *Fläskholmen*, hvarest den växte tillsammans med *Sagina maritima*.

Personal-Notiser.

Till utländsk ledamot af Kongl. Wetenskaps-Societeten i Upsala efter framledne Prof. *Liebmann* är utvald Prof. *J. Decaisne*, Directör för *Jardin des Plantes* i Paris. Bland de öfriga utländska ledamöterna i detta sällskap äro Botanisterna *Rob. Brown*, *W. J. Hooker* och *Asa Gray*, samt bland corresponderande Ledamöter *v. Schlectendahl*, *J. M. Berkeley*, *Ruprecht* och *Harvey*.

Kongl. Maj:t har tilldelat Prof. *E. Fries* ett statsanslag å 500 R:dr B:co till fortsättande af hans "*Monographia Hymenomycetum Sueciæ*", af hvilken vol. I., innefattande släktena *Agaricus*, *Coprinus* och *Bolbitius*, i dessa dagar är utkommen. Likaledes har Prof. *N. J. Andersson* erhållit ett anslag å 600 R:dr B:co till företagande af en utländsk resa. — Kongl. Wetenskaps-Akademien har lemnat Phil. Cand. *R. F. Fristedt* ett understöd å 100 R:dr B:co till fortsättande af hans undersökningar af södra Ångermanlands vegetation.

Strödda Underrättelser.

Anhållan.

Hos alla våra yngre Botanister får jag anhålla, att de behagade under innevarande sommar insamla frön af en del sällsyntare växter, helst i så stora partier, att deraf äfven kan meddelas utländska trädgårdar. Dessa äro nemligen de begärligaste i utbyte från vår trädgård, och blir således denna insamling härvarande Studerandes vinst. Ehuru vi kunna begagna nästan alla, utom de vanligaste, anföras här nedan de, som företrädesvis önskas:

<i>Senecio aquaticus.</i>	<i>Ajuga pyramidalis.</i>
<i>Valeriana sambucifolia.</i>	<i>Erythraea.</i>
<i>Galium trifidum.</i>	<i>Odontites littoralis.</i>
<i>Cuscuta variores!</i>	<i>Orobanche major.</i>
<i>Pulmonaria angustifolia.</i>	— <i>Cirsii.</i>
<i>Thymus Chamaedrys.</i>	<i>Primula variores.</i>
<i>Dracocephalum Rhyschiana</i> * <i>Statice Bahusiensis!!</i> *)	
<i>Lamium intermedium.</i>	<i>Cornus suecica.</i>

*) Obs. Med * och ! äro de utmärkta, som äro mest dyrbara.

<i>Heracleum sibiricum.</i>	— <i>domesticus.</i>
* <i>Nuphar pumilum!!</i>	— <i>maximus</i> etc.
<i>Ranunculus lapponicus</i> etc.	<i>Atriplex crassifolia.</i>
<i>Batrachium marinum.</i>	<i>Kochia hirsuta.</i>
— <i>peltatum.</i>	<i>Schoberia maritima.</i>
— * <i>Confervoides!</i>	<i>Gagea spathacea.</i>
<i>Cardamine parviflora.</i>	<i>Toffeldia borealis.</i>
<i>Barbarea stricta.</i>	<i>Juncus balticus.</i>
<i>Nasturtium anceps!</i>	<i>Eriophorum russeolum</i> etc.!!
<i>Camelinæ.</i>	* <i>Carex laevirostris!!</i>
<i>Viola umbrosa.</i>	— * <i>evoluta!!</i>
— <i>suecica.</i>	— <i>globularis.</i>
<i>Dianthus arenarius.</i>	— <i>sparsiflora.</i>
<i>Cerastium glutinosum.</i>	— <i>salina</i> et affin.
— * <i>tetrandum!!</i>	— <i>prolixa.</i>
<i>Lepigonum salinum.</i>	— <i>lohiacea.</i>
<i>Saxifraga rivularis</i> etc.	— <i>tenella.</i>
<i>Sedum anglicum.</i>	— * <i>glareosa!!</i>
<i>Epilobia alpina.</i>	— * <i>microstachya!!</i>
* <i>Rosa inodora!!</i>	<i>Triticum acutum.</i>
<i>Rubi fruticosi</i> , speciatim	— <i>laxum.</i>
* <i>R. horridus!</i>	<i>Bromus pratensis.</i>
* <i>R. arcticus!!</i>	— <i>racemosus!!</i>
<i>Potentilla opaca.</i>	<i>Glyceria maritima.</i>
<i>Lathyrus heterophyllus.</i>	<i>Calamagrostis Hartmanni!</i>
<i>Vicia villosa.</i>	<i>Aira bottnica!!</i>
<i>Lotus uliginosus.</i>	<i>Fluminia arundinacea!</i>
<i>Rumex conspersus.</i>	<i>Botrychia</i> (except. <i>B. Lun.</i>)!!

Sällsynta Ölands, Gotlands och Lapplands växter äro här bland icke upptagne; de önskas samtliga. Af de senare likväl företrädesvis *Artemisia norvegica*, **Arnica alpina!*, **Campanula uniflora!*, **Diapensia lapponica!*, *Gentiana serrata och *involverata*, *Drabæ!*, *Cardamine bellidifolia*, *Sagina nivalis*, **Andromeda tetragona* och *hypnoides!*, **Rhododendron lapponicum!!* *Phyllodoce coerulea!*, *Junci*, *Luzulæ*, *Aira alpina*, *Trisetum agrostideum*, *Vahlodea atropurpurea*, *Agrostis rubra.* E. Fries.

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinaviens Flora.

Den hittills kända nordligaste gränsen för åtskilliga, till största delen föröfrigt inom Skandinavien föga sällsynta växter, blir nu genom efterföljande meddelanden af Herrar O. och V. Holm samt E. A. Selberg i större eller mindre mån uppflyttad.

- Matricaria Chamomilla* L. N. Å. *) Själevads S:n. V. H.
Anthemis tinctoria L. N. Å. Nätra och Själevads S:r, V. H.; J. i socknarna närmast Storsjön allm., Tullingsås i Ströms S:n spars. E. A. S.
Galium verum L. N. Å. Själevads-Nordmalings S:r. O. H.; J. Frösön och Brunflo. E. A. S.
Asperula odorata L. Fölinge Lappmark vid Fogelberget och Carlberget i Frostvikens S:n. E. A. S.
Glechoma hederaceum L. N. Å. Själevads S:n. O. H.; J. Östersund och Frösön. E. A. S.
Thymus Serpyllum L. N. Å. Nätra och Själevads S:r. V. H.
Verbasum Thapsus L. N. Å. Nätra S:n. O. H.; J. Frösön och Näs. E. A. S.
Scrophularia nodosa L. N. Å. Själevads S:n. V. H.
Veronica agrestis L. och *V. verna* L. N. Å. Själevads S:n. O. och V. H.
Primula officinalis Jacq. N. Å. Nätra S:n. V. H.; J. Sunne, Brunflo, Östersund och Kyrkås. E. A. S.
Ranunculus Lingua L. J. Håsjö S:n. Amrén. (enl. E. A. S.)
Anemone Hepatica L. N. Å. Själevads S:n. V. H.; J. Skalsberget i Ströms S:n. E. A. S.
Bunias orientalis L. J. Ås S:n vid Sörbyn på nyodlingar. E. A. S.
Draba verna L. N. Å. Själevad. O. H.
Polygala vulgaris L. J. här och der. E. A. S.
Geranium bohemicum L. N. Å. Själevads S:n. V. H.
Erodium cicutarium L'Her. J. Röds S:n i Krokom, Ströms prestg. E. A. S.
Orobus tuberosus L. N. Å. Själevad. O. H.
Trifolium agrarium L. N. Å. Sidensjö S:n. A. Aurén.
 — *hybridum* L. J. vid Östersund. E. A. S.
Ononis hircina Jacq. J. vid Östberget på Frösön; inkommen med sydländsk säd år 1812 och sedan dess fortvarande. E. A. S.
Corylus Avellana L. N. Å. Själevads S:n, Billaberget O. H.
Epipactis media Fr. J. Östersund, Odensala i Brunflo. E. A. S.
Listera ovata (L.) N. Å. Nätra S:n, ett stycke från Näske fäbodas jemte *Toffeldia borealis* Whlnbg. C. J. Törnqvist.
Malaxis paludosa (L.) N. Å. Själevad. V. H.
Allium oleraceum L. N. Å. Nätra S:n. V. H.; J. Brunflo S:n mellan Håkansta och Grytan. E. A. S.
Butomus umbellatus L. Medelp. Njurunda S:n; J. Håsjö S:n. E. A. S.
Potamogeton pusillus L. N. Å. Själevad jemte *P. pectinatus* och *marinus*. V. H.

*) Med N. Å. betecknas Norra Ångermanland, med J. Jemtland.

- Carex Oederi* Retz. N. Å. Nätra S:n, Själevad vid Våge. V. H.
 — *pilulifera* L. N. Å. Arnäs och Själevads S:r. V. H.
 — *elongata* L. N. Å. Själevad och Gideå S:r. V. H.
 — *vulpina* L. N. Å. Mo S:n nedanför prästg. O. H.
Cynosurus cristatus L. } N. Å. Själevads S:n. V. H.
Holcus lanatus L. }

— I Upsala Botaniska trädgård har sedan äldre tider odlats en huskartad *Synanther* utan namn och härledning, hvilken blommade i Februari sistledet år med en rik blomruska af sköna rosenröda blommor. Den är, enligt *Humb. et Bonpl. Plant. æquinoc. Isotypus Onoseroides* H. B., en växt, okänd för Decandolle och troligen för flertalet af botanister under sitt äldsta namn. Samma växt har sedermera blifvit uppdragen af frön, köpta af Moritz från Venezuela under namn af *Cataleuca rubicunda*. — Decandolles beskrifning är felaktig; blomkronorna äro icke 3- utan 5-klufna.

— I Bot. Notiser 1851 № 12 finnes omnämndt ett egendomligt blomningssätt hos en hästkastanje, att nemligen hvarje år endast halfva kronan frambringar blommor, den andra åter endast blad samt att följande år förhållandet blir alldeles omvändt, i det att den delen af trädet, som föregående år var blott bladbarande, då blir rikligt blombarande och tvärtom. Sådana träd hafva nu äfven blifvit anmärkta i Sverige, nemligen vid Åkerö i Södermanland och vid Öfver-Grans prästgård i Upland. Förklaringen till detta fenomen torde ej våra lätt gifven; den torde hänga tillsammans med en annan likartad periodicitet, som man stundom finner hos träd, att nemligen halfva trädet är försedd med en rik och lummig bladbeklädnad, under det att den andra är liksom aftynande och sjuklig, hvilket förhållande följande år blir fullkomligt omvändt.

Annons.

Ett nytt och fullständigt exemplar af *Hedwigs Species Muscorum* med supplementer af Schwægrichen finnes mot halfva boklädspriset eller 90 R:dr B:co att tillgå hos Med. Phil. Cand. S. O. Lindberg, adr.: Stockholm, Carolinska Institutet.

Som Utgifvaren af denna tidskrift i slutet af denna månad kommer att företaga en resa till Finnmarken, hufvudsakligen för att undersöka vegetationen kring Varangerfjorden, torde alla bidrag, som benäget kunna komma att åt tidskriften meddelas, insändas till *Phil. Candid. E. P. Fries* i Upsala, hvilken åtagit sig att under den tid ofvannämnda resa varar ombesörja tidskriftens regelbundna utgifvande.